

- 2:8 – Nudging a debtor
- 2:9 – Beis din's compulsion of claiming and re-paying a debt
- 2:10 – Taking payment of a debt

לא תהיה לו כנושה

א. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף עה עמוד ב

כי אתא רב דימי אמר: מנין לנושה בחבירו מנה, ויודע שאין לו, שאסור לעבור לפניו? תלמוד לומר לא תהיה לו כנושה. רבי אמי ורבי אסי דאמרי תרוייהו: כאילו דנו בשני דינין, שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים.

ב. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק א:ב-ג

[ב] כל הנוגש העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו עובר בלא תעשה שנאמר לא תהיה לו כנושה... [ג] אסור לאדם להראות עצמו לבעל חובו בזמן שיוודע שאין לו אפילו לעבור לפניו שלא יפחידו או יכלימו אף על פי שאינו תובעו ואין צריך לומר אם תבעו.

ג. לחם משנה הלכות מלוה ולוה פרק א:ב

מדלא הביא כאן רבינו הדין ד"מראה עצמו בפני בעל חובו" וכתבו אחרי כן "אסור לאדם להראות עצמו וכו'" משמע דהתם ל"ת ליכא אבל איסורא מיהא איכא דאל"כ היה לו לכתוב כאן "וכן המראה עצמו בפני בעל חובו עובר בל"ת." וקשה על זה דהא בגמרא... משמע שעובר בלא תעשה אפילו בעובר לפניו! וי"ל דמשמע ליה לרבינו מדלא אמרו בגמרא מנין שעובר בל"ת מי שעובר לפניו אלא אמר שאסור לעבור וכו' משמע דליכא אלא איסורא לחודא א"נ משמע ליה דמאי דאמרו שם ר' אמי ור' אסי דאמרי תרוייהו כאלו דנו וכו' פליגי ארב דימי וסברי דאינו עובר בלא תעשה ופסק כוותייהו:

כופין לתבוע ולשלם

ד. שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן ט

מאוד מאוד צריך הדיין לזהר שלא ליקח שוחד, אפ"ל לזכות את הזכאי. ואם לקחו, צריך להחזירו, כשיתבענו הנותן.

ה. קצות החושן סימן ט ס"ק א

וכתב הסמ"ע (סק"ג), "אבל בלא תביעה א"צ להחזיר," ולא דמי לריבית דכתיב [ביה] "וחי אחיך עמך" ע"ש... אבל לענ"ד נראה דכיון דפריעת בע"ח מצוה וכופין אותו לקיים המצוה, כמבואר בפרק הכותב (כתובות פו, א), והוא הדין הכא נמי בזה [בשוחד] שאין לו לצאת ידי חובתו, כופין אותו שיאמר "רוצה אני לתבוע" כדי שיהיה לו ממה לשלם ולא יהיה לוה רשע אם יש לאל ידו לפרוע.

ו. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף פו:-

א"ל רב כהנא לרב פפא, לדידך דאמרת: פריעת בעל חוב מצוה, אמר לא ניחא לי דאי עביד מצוה, מאי? א"ל, תנינא: במה דברים אמורים [דלוקה]? במצות לא תעשה, אבל במצות עשה, כגון שאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה, מכין אותו עד שתצא נפשו.

ז. מנחת חינוך מצוה רכח

ותמוה לי מאד ד' הש"ס בכתובות... דמיניה ידידה בודאי כופין דעובר אל"ת, ובלאו בודאי כופין יותר מעשה כמבואר בראשונים ואחרונים, דבעשה אין צריך לבזבו יותר מחומש ועל עבירות הלאו כל הוננו יתן אם לא בפיקוח נפש, א"כ כפין שלא לעבור אל"ת! ובאמת היכי דהלאו בשב ואל תעשה פלפלו האחרונים אי חייב לבזבו כל ממונו, מ"מ בודאי חמור מעשה!

ליכנס לביתו לגבות חוב

ח. שמות כב:כה, דברים כד:י

אִם-חָבֵל תִּחְבַּל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד-בֹּא הַשָּׁמֶשׁ תִּשְׁכַּנּוּ לוֹ:
פִּי-תִשֶׁה בְּרֵעֶךָ מִשְׁאֵת מְאוּמָה לֹא-תִבְאֵ אֶל-בֵּיתוֹ לְעֵבֹט עֵבֹטוֹ:

ט. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קיג עמוד ב

אם חבל תחבל שלמת רעך - בשליח בית דין הכתוב מדבר. אתה אומר בשליח בית דין הכתוב מדבר, או אינו אלא בבעל חוב? כשהוא אומר לא תבא אל ביתו לעבט עבטו - הרי בעל חוב אמור [ואסור לו לחבול בכלל], הא מה אני מקיים אם חבל תחבל שלמת רעך [דמשמע דמותר לחבול]? בשליח בית דין הכתוב מדבר.

י. נימוקי יוסף מסכת בבא מציעא דף סט עמוד א (בדפי רי"ה)

ואם תאמר והא קי"ל ריש פרק המניח את הכד (דף כז ב) דעביד איניש דינא לנפשיה תירצו בשם ר"ת ז"ל דהיינו בכלי של עצמו א"נ כשבא בתורת גבייה אבל הכא מיירי שבא בתורת משכון לממשכן...

יא. שולחן ערוך חושן משפט הלכות גביית מלוה סימן צז:ו
אם בא למשכנו שלא בשעת הלואתו, לא ימשכנו הוא בעצמו, שאם משכנו הוא בעצמו עובר בלאו.

יב. קצות החושן סימן צז ס"ק ב
מיהו היכא דנקטו לגוביינא נראה דליכא איסור וכמבואר בשו"ע (סעיף ט"ו), וכ"כ בנימוק"י... אמנם לענ"ד לא יכולתי להבין דהיכי שייך תורת גביה בלא ב"ד ומאן שם ליה, וע"כ אינו אלא למשכון וצ"ע.